

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput XLI. Etiam puerorum sanguine ac virtute instrui viros.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

tormentorum metu, fidei pariter & carceris desertorem, effugisse; abiecto illico opere, ad fores accurrit, compressaque fortiter januâ, Dominum domûs, domo suâ exclusit, negans timido atque è castris Christi fugitiuo aditum se concessuram; tolerare se aspectum eius non posse, qui Deum negâisset: non auditoram se impiam illam linguam, quæ in Deum mentita esset. Et cum tandem ille propiùs accessisset, O perfidum, inquebat illa, & sine Numine hominem! Cur cœpisti aliquando, si perficere volebas? Cur fugisti antè, quàm pugnares? arma proiecisti priùs, quàm hostem conspiceres? me miseram! quæ tam perfido vquam iuncta sum. Ergo tam impij desertoris coniux appellabor? Hæc & plura marito femina.

CAPVT XLI.

Etiam puerorum sanguine ac virtute instrui viros.

I.
Monstrel. l. 2.

REFERT Monstreletus Anno Christi 1440 Dominum de Raiz in America, nunc Britannia, equitum præfectum seu Marechalcum Gallia, artibus magicis inescatum, vt ea ratione ad summos honores emergeret, complures pueros clam contrucidâsse, vt eorum sanguine ad maleficia vteretur. Ob quod flagitium à Britannia duce igni adindicatus, atque Nanneti exustus flammis inclaruit tam infeliciter, quàm impiè cupiuit titulis inclarescere.

II.

Feliciùs licebit nobis ad summos in cælo honores peruenire, si puerorum sanguine, non ad veneficium, sed ad exemplum, vti non detrectamus. Multi se excusatos egregiè arbitrantur, si viros fortissimè patientes, aut etiam Viragines sapientissimè fortes, non imitentur, tamquam viribus, aut prudentiâ inferiores. Quæ etsi excusatio frigida est, ac friuola, demus tamen hoc eorum imbecillitati. Quid autem obtendent, si sanguinem illis ostendamus puerorum constantissimè Numinis causâ morientium? Alioqui viros decet esse puerorum magistros; at si ita sumus cerei, ita in virtute meticulosi, vel à pueris fortitudinem discamus, tantò aptioribus ad nos docendos, quantò iustiore nobis ruborem injicit ætas imbecillis. Quæ si nondum habuit ma-

nus

nus robustas ad gladium vibrandum, habuit tamen sæpe satis robustam ceruicem ad ferrum ictumque recipiendum. Neque absurdum est, pueros in exemplum proponere virtutis, quando ipse Christus videns cogitationes cordis discipulorum suorum, apprehendit puerum, & statuit illum secus se, in exemplum; alioque loco, aduocans IESVS paruulum, statuit eum in medio eorum, & dixit: Amen dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini, sicut paruuli, non intrabitis in regnum calorum. Nimirum paruos malitiâ, paruos in oculis suis magistrâ simplicitate ac humilitate, volebat esse suos sectatores. Pueri enim, vt S. Hilarius ait, patrem sequuntur, matrem amant, proximo velle malum nesciunt, curam opum negligunt: non insolescunt, non oderunt, non mentiuntur, dictis credunt, & quod audiunt, verum habent. Neque his virtutibus tantum floret hæc ætas, sed etiam animi magnitudine multos viros vicit.

Igitur Laudate pueri Dominum; & pueri magna passi, magnos erudite. Tuque adeò primus esto patriâ manu mactandæ Isaac, vt vulnus tantò altiùs descenderet, quantò à coniunctiore manu veniret; tantòque acerbior esset dolor, quantò magis verberantem esset inuasurus, quàm verberatum. Sed aquila non progenerauit imbellem columbam. Generosi patris generosa soboles æquè obedit suo parenti, ac parens Numini. Non doluit Abraham, ait S. Ambrosius, nec consuluit parentis affectum. Ubi audiuit diuinitatis oraculum, non distulit sacrificium, sed maturauit obsequium. Non dubitauit Isaac, cum imparibus sequeretur patrem passibus. Non fleuit, cum ligaretur: non dilationem poposcit, cum offerretur. Et ideo misericordia largior, ubi fides promptior. Et bene non fleuit factum patris, quia risus est matris. Pro qua deuotionis exultatione ouis pro illo iussa est immolari, quia se ipse non distulerat immolandum, nec de Dei miseratione ambiguus, nec de sui deuotione sollicitus. Nemo ergo inuentus est, qui tam cruentum patris renocaret affectum, quia omnis promissio muneris conueniebat officio. Sacrificium itaque sanguinis immolatur, & nemo est, qui resistat. Sacrificium castitatis offertur, & qui prohibeat, non inuenitur. Hæc Ambrosius.

Fert nostra ætas multos parentes, qui in filijs suis mactandis Abrahamum malè imitantur; non enim Deo eos immolant, sed idolo Moloch, Cumque non possunt in hæresin eos præcipitare,

Luc. 9. 47.

Matth. 18. 2.

S. Hilarius in
Matth. c. 18.

III.

Psal. 11. 2.
Gen. 22. 9.

Ambros. lib.
3. de virginitate
part. 1.

IV.

4. Reg. 23. 10.
Ierem. 32. 39.

vexatione, iniurijs, gladio vel suo, vel hostili prosequuntur. Habent ergo hi tales filij imaginem suæ virtutis in Isaac: permittant se diuinæ bonitati, non fleant, cum ligantur; non dilationem poscant, cum vexantur; tantò erit Dei misericordia largior, quantò eorum fides promptior. Etiam si religionis causa è testamento expuncti sint, etiam si sub cultro versari sibi videantur: nouit Deus etiam ferrum iugulo vicinum reuocare; nouit ex ipso camini incendio liberare, sicut tres pueros eripuit; quibus flamma innoxia, cælo iubente, visa est adulari, aut certè ancillari.

V. Sed, vt vetera illa, & Christi ortu priora, omittam; neque
 Matth. 2. tot millia innocentum puerorum ab Herode iugulorum in medium adducam, quorum lacte mistus sanguis sanguinem nostrum
 Suprà c. 40. prouocat; constat de puella, à Maria & Martha castissimis virginibus, ad martyrium educato: In Martyrologio, & Breuiario die 18. Augusti quotannis legimus, quanta Agapitus Prænestinus quindecim annos natus, martyrij cupidissimus exantlarit. In
 Sur. & Martyrol. Rom. 24. Martij. pueros notum martyrium Simeonis, qui Anno Christi millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, viginti nouem menses natus, quot vulnere in cruce à Iudæis, tot præmia à Numine in cælis accepit, corporisq; parui exuias Tridenti reliquit, nominis sempiterni famam toto orbe dispersit, & cum famâ exemplū carmine dignum, licet meliore, quàm meo.

Bimus erat, nec diu vertertius egerat annus,

Cum puer effuso sanguine pinxit humum.

Ille alios longè pulcherrimus inter epheros

Magna dabat mentis signa futura sua.

Viuaces oculi, rugis frons lata carebat,

Cadebant flaua lactea colla coma.

Lucida cum nitidis certabant membra lucernis,

Ornabant roseas ora modesta genas.

Illius at rutilat quicumque in corpore fulgor,

Lucidior certè pectore flamma sedet.

Semper enim facilem sese præbere parenti,

Ad calum erectas semper habere manus.

Vix etiam institerat primis vestigia plantis,

Fixerat ac passu vix titubante pedem:

Cum

Cum jam difficilem coepit conscendere cliuum,
Et nondum notas Numinis ire vias.
Auo immaturus, sed jam maturus Olympo,
Antè bonum fecit, quàm scijt esse malum.
Per plateas forsàn, puerorum more, vagatus,
Ludebat varijs, sed sine teste, modis.
Nunc citò casuras digitis disponit arenas,
Nunc facit in sicco puluere signa crucis.
Illà fortè vià Iudam transijt, vrg̃,
Conspexit puerum, verba dolosa dedit.
Atque sequi ut vellet, protraxit dulcia sacco
Crustula, quèis capitur, decipiturq̃, Simon.
Nam facile est, paruo si des melimela puello,
Fallere qui nescit, non timet ille dolos.
Iniectà ergo manu rapit, & sub pallia condit,
Vrg̃, lupus, captam prado reportat ouem.
Vndique conuolitant Iuda de stirpe Rabini,
Et sperat partem quisque referre suam.
Mollia de tenero velamina corpore raptant,
Inq̃, manu Isacidum mors gladii q̃ micat.
At puer, ignarus rerum instantisq̃, pericli,
Ridet, & irato cinctus ab hoste, canit.
Sapius audierat matrem sacra metra docentem,
Nunc paribus Christum vocibus ergo vocat.
Nomen ubi Christi Hebraas peruenit ad aures,
Accepit rabidus magna alimenta furor.
Acrius insurgunt, multoq̃, ferocius instant,
Hic carnem, ille sacrà de cute lora secat.
Insuper immitti tollunt preputia peirà,
Forfice conscissas dilaniantq̃, genas.
Particulas viuo sexcentas corpore vellunt,
Subiecto excipitur sanguinis vnda cado.
Denique ne Stygio desint tormenta furori,
Vtraque distendant brachia, more crucis.
Atque ita distractum plàgu plus mille trucidant;
Nulla malè species, nulla doloru abest.

Ille tamen geminos ad sidera tollit ocellos,
 Et Superos testes ad sua fata vocat.
 Ver erat atatis prima, ver annus agebat,
 Cùm florem hunc atra messuit ira necis.
 O verè florem! nam paruo floruit aeo;
 Scilicet Elysijs crescere dignus agris.
 Si tamen huic flori certum dare nomen oportet,
 Pro viola parui corporis esse potest.
 Esse potest etiam ninea inter lilia: certè
 Vincit odore ipsas atque colore rosas.
 Sed mihi crudeli percussus Adonis ab apro,
 In florem fugiens, aut Hyacinthus erit.
 Nam si purpurei sunt illi sanguine, & isti
 Purpuream inijciunt vulnera facta togam.
 At nos aspecto tanti quid floris honore,
 Discimus? ah lubeat discere! multa docet.
 Suspicit in calum, cùm tellus sanit; Olympo
 Premissos oculos vita secuta fuit.
 Ne tamen è terris abiens sola ossa relinquat,
 Grandibus exemplum grande dat ille viris.
 Nam quid non poterunt homines atate virili,
 Si tolerare puer parvulus ista potest?

VI.

Poterunt cum diuinâ gratiâ sanè, si, more Simeonis educen-
 tur. Nunc autem prima parentum cura est, vt filios comâ, cin-
 cinnis, argento quoque ornent; vt mysteria diuina eos doceant,
 nimis intempestiuum videtur. Torquatos malunt, quàm Cato-
 nes educare; & Mundo se existimant, non Deo filios genuisse.
 Hinc vix lallare incipientibus, auorum, proauorum, abauorum
 nomina identidem instillant, vt omnes familiæ vel ramos vel
 truncos percensere, ad amissim possint, qui nec vnum quidem
 possunt Sanctum nominare. Quos Dionis Prusæi voce liceat, in
 hunc modum compellare: *Nunc eo delicto, quo Athenienses, olim
 delinquitis. Quum enim illis respondisset Apollo, si vellent bonos viros
 in ciuitate prouenire, vt optimum, quod esset, puerorum auribus in-
 sererent: illi aliud animaduertentes, aurum infererunt, Dei videli-
 cet responso non intellecto. Hoc enim puellas magis decebat, & Lydo-*

De pueritia
 Catonis Vti-
 censis, vide
 in Catonis
 vita, Plu-
 tarcha.

Dio Prusæus
 orat. 33

rum, aut Phrygum pueros. Porro Græcorum pueris, præsertim Deo præcipiente, haud aliud congruebat, quam eruditio, & sermo, quæ nactus meritis bonos efficiunt viros, & ciuitatum seruatores. Illi igitur male vti sunt puerorum auribus: sicut & nostra hæc ætas, quæ pueri ante discunt vitia, quam sciant.

Quid ergo mirum, si hoc sæculo alioqui Martio, in multis bonis familijs tam pauci reperiuntur, qui non modò stultum esse arbitrantur, aliquid de martyrio cogitare, sed ne in campum quidem audent prædire, vt sese hostibus, pro patria, opponant dimicando: aut si prodire, ad quemuis odorem suspicionemue hostis, pedem referunt; sicut cochleæ sua cornua. Simeonem hi intueantur, vix natum, & iam cothurnis martyrum gradientem. Et haberemus vtrique etiam nos plures Simeones, si à teneris statim vnguiculis, exemplis melioribus, & non inter Amazonum cantilenas educarentur; neque illis mensis adhiberentur, quas spurci sermones condiunt, & impudicè iocantes stulti, morio-nesque cingunt. Hinc pauci Simeones, multi Simonides,

VII.

CAPVT XLII.

Aliorum Adolescentium, Puerorumque ac Martyrum constantia, hoc tempore imitanda.

AD E M cerà laudandus est infracti animi adolescens, quem in exemplum Eusebius proponit eo loco, quo diuinæ protectionis varia spectacula in hunc modum memorat. Quosdam, ait, ex illis in Palestina propter tormentorum perpe-ssionem, claruisse scimus: alios Tyri Phœnicia magnam laudem collegisse: quos quidem quis est, qui non supra modum miratus fuerit, cum oculis cerneret innumerabiles plagas, dimicationem cum bestijs, inque ea pardorum, vrsorum immanium, aprorum agrestium, saurorum denique igne, & ferro, ad rabiem acriter incitatorum impetus, & eximiam generosorum martyrum contra cuiusque bestia ictum tolerantiam? quibus quidem rebus dum gerebantur, ipsi interfuimus, diuinamque potentiam Seruatoris nostri ipsiusque Iesus Christi, cui illi in cruciatu præclarum testimonium perhibebant, id temporis præsto Martyribus opem tulisse, & euidenter se ipsam eis ostendisse aduertimus. Nam

I.

Euseb. lib. 6.
cap. 7.